

IRAKURRIAREN ULERMENA EBALUATZEKO GALDERA EREDUAK

Prozesua	Prozesua zertan den	Galdera-mota ereduak
A Informazioa berreskuratzea	<p>Batzuetan, ageriko informazioa identifikatzeko eta berreskuratzeke irakurtzen dugu. Adibidez, denok kontsultatzen dugu telefono gida edo errezeta baten osagaiak bilatzen ditugu edo galdera jakin baten erantzuna bilatzen dugu edo...</p> <p>Irakurtzeko modu selektibo hau egiteko bilaketa aktiborako estrategiak behar dira.</p> <p>Xedea ez da testuko informazioa oso-osorik ulertzea, testuaren barneko informazio puntuala aurkitzea baizik.</p> <p>Helburu honekin zerikusia duten ebaluazio galderekin frogatu nahi da irakurlea gai ote den testuan ageriko informazioa aurkitzeko (informazio hori baldintza edo aurretiko eskakizun bati dagokio).</p>	<p>a) Testua hitzez hitz ulertzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kontakizun bateko denbora edo tokia identifikatzea... – Zenbait osagai lokalizatzea. – Xehetasunak ezagutzea. <p>b) Informazio baliokidea bilatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sinonimoen bidez emandako ageriko informazioa lokalizatzea. – Parafraziak eta esamolde baliokideak.
B Testuaren ulermen globala	<p>Ulermen globalaren bidez testua bere osotasunean hartu nahi da.</p> <p>Irakurketa mota honetan multzoak du garrantzia, ez xehetasunek.</p> <p>Irakurleak helburu jakin batekin irakurtzen du: testuan esaten denaren ideia orokorra izatea. Irakurleak, testua begi aurrean duenean, testuaren edukiaren funtsezko ikuspegi eskuratu nahi du.</p> <p>Funtsezko ikuspegi honen bidez, irakurleak testuaren zatiak txertatu eta zati horien arteko koherentzia bila dezake.</p>	<p>a) Ideia nagusia edo gaia zehazteko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testuaren zentzua ongien biltzen duen esaldia hautatzea. - Grafiko edo taula baten dimentsio nagusiak identifikatzea. – Izenburua hautatzea edo prestatzea. – Ideia nagusia ondorioztatzea. – Testua laburbiltzea. - Literatura testu baten gaia edo mezua identifikatzea. – Jarraibide batzuen hurrenkera irizpidea azaltzea. <p>b) Testu baten asmo orokorra identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testu baten asmo orokorra identifikatzea. - Mapa edo koadro baten, Interneteko orri nagusi baten... helburua zein den azaltzea. – Istorio baten giro edo tonuaren, eta egilearen asmoaren arteko erlazioa. <p>c) Testu baten erabilera orokorra identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mapa edo koadro baten, Interneteko orri nagusi baten... erabilera zein den azaltzea. – Mezu baten hartzaileak identifikatzea. - Emandako testua zein liburu motatatik atera ote den aurkitzea.
C Interpretazioa	<p>Ulermenarekin zerikusia duten lan hauen helburua da testuaren zentzuari doitutako interpretazio bat prestatzea. Irakurtzeko modu honen bidez testuaren zatiak elkarren artean erlazionatzen ditugu eta, osotasunari dagokionez, zatien arteko koherentzia eta zentzua bilatzen dugu.</p> <p>Era berean, indukzioak, ondorioak eta inferentziak egiten ditugu, testuan ez baitago informazio osoa eta ez baitira bukatzen edukiaren zentzuak. Esate baterako, egilearen asmoek ihes egiten diote testuko hitzen hitzez hitzekotasunari.</p> <p>Irakurtzeko modu honek irakurlea behartzen du zenbait gaitasun</p>	<p>a) Informazioa erkatzeko eta kontrastatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bi pertsonaien arteko erlazioa deskribatzea. - Pertsonaien, argudioen eta tokien arteko erlazioa azaltzea. – Testuko ilustrazioen eta edukien arteko erlazioak ezartzea. <p>b) Ondorioak edo inferentziak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Izenordain baten erreferentzia zein den zehaztea. – Erlazio edo kategoria baten ondorioa. – Elementu anaforiko baten erlazio erreferentziala zein den zehaztea. – Gertatuko dena igartzea eta igarpenak gainbegiratzea edo baiestea. – Pertsonaien ekintzen alternatibak kontuan hartzea.

	<p>menderatzera, hots, testuaren informazioa eta irakurlearen jakintzak erlazionatzera.</p> <p>Testua sakon ulertzeko ezin aproposagoa da irakurketa mota hau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pertsonaia jakin baten asmoa zein den ondorioztatzea. - Esanahia ondorioztatzea testuingurutik abiatuz. - Sekuentzia baten azpiko irizpidea aurkitzea. - Testu batean jeneralizazioak identifikatzea. - Testuaren informazioaren benetako aplikazioa interpretatzea. - Ikasketa morala ondorioztatzea. <p>c) Laguntza probak identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bi gertakariaren arteko kausalitate erlazioa identifikatzea. - Ondorioarekin ekarritako proben zerrenda. - Erabilitako probak identifikatzea, egilearen asmoa zein den suposatuta ahal izateko.
<p>D</p> <p>Testuaren edukiari buruzko hausnarketa eta haren balioespena</p>	<p>Interpretazioan, irakurleak munduaz dakiena erabiltzen du testua interpretatu eta ulertzeko.</p> <p>Irakurketa erreflexiboan, irakurleak, testuaren errealitatea hobeki ulertzearen, testuaren edukiaren gaineko gogoeta egiten du. Irakurleak testua zentzuz ulertu behar du bere ikuspuntu eta eskemekin erkatu ahal izateko.</p> <p>Hala, irakurri duen hori balioetsiko du ikusmolde pertsonal eta kritikoaren bidez. Irakurketak errealitateaz dugun ikuspegia aberasteko balioko du.</p> <p>Gure eskemetan irakurritakoa txertatuko dugu eta eskema horiek aberastu eta ñabartuko ditugu.</p> <p>Irakurtzea bera aitzakia da irakurritakoaren gainean gogoeta egiteko eta testuaren edukiez geure buruari galderak egiteko.</p> <p>Irakurleak halako lanak egiten dituzenean, testutik haratago doa.</p>	<p>a) Munduaren gaineko jakintza bera kontrastatzeko galderak.</p> <p>b) Beste iturri batzuetatik eskuratutako jakintzak kontrastatzeko galderak.</p> <p>c) Galderan agerian utzitako ideiekin kontrastatzeko galderak.</p> <p>Honako hiru atal hauetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deskribatutako gertakariak benetan gertatzeko aukera balioestea. - Benetako gertakarien eta fantasiako gertakarien artean bereizketa egitea. - Egileak gaiaren gainean duen jarrera balioestea. - Testuko informazioa osoa eta argia ote den iritzia ematea. - Informazio zatien garrantzia ebaluatzea. - Egileak ekarritako proben balioespena. - Datu edo proba jakin batzuen garrantzia balioestea. - Egilearen argudio bat indartzeko datu alternatiboak ekartzea. - Testutik kanpoko probak edo argudioak ekartzea. - Edukia bizikidetzeta, etika, estetika eta abarretarako arauekin erkatzea.
<p>E</p> <p>Testuaren formari buruzko hausnarketa eta haren balioespena</p>	<p>Irakurtzeko modu honetan testuaren alderdi formaletan oinarrituriko ikusmoldea hartzen da kontuan. Irakurleak ezaugarri jakin batzuk (alderdi formalenak, eta gaiaren eta estiloaren ikusmoldearenak) aztertu behar ditu eta horrek testuan duen garrantzia kontuan hartu behar du.</p> <p>Irakurlea, irakurtzeko modu horren bidez, kontziente da badirela ezkutuan geratzen diren ezaugarri jakin batzuk eta batzuetan oharkabean gordeta geratzen diren ñabardurak.</p>	<p>a) Testuaren egiturari buruzko galderak.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testu baten funtsezko zatiak zein diren ezagutzea. - Testu genero bati hasiera eta bukaera ematen dioten ohiko esaldiak zein diren ezagutzea. <p>b) Testuaren estiloaren eta erregistroaren gaineko galderak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Errepikatzen diren hitzen gaineko hausnarketa egitea. - Zenbait adjektibo ordezkatzeta eta emaitza balioestea. - Helburua lortzeko, testuan ezaugarri jakin batzuen erabilera ebaluatzea. - Testuaren edertasuna balioestea. - Estilo zuzenaren eta zeharkako estiloaren arteko bereizketa. - Ironia ulertzea. - Gizalegezko arauak identifikatzea.

